

**การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน***

**DEVELOPMENT OF EFFECTIVE INTERNAL QUALITY ASSURANCE MANAGEMENT
STRATEGIES FOR SECONDARY SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
THE BASIC EDUCATION COMMISSION IN THE UPPER NORTHEASTERN REGION**

สาคร อาร้อน*, พิมพ์พร จารุจิตร, นวัตร หอมสิน

Sakorn Arong*, Pimporn Jarujit, Nawatkorn Homsin

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี อุดรธานี ประเทศไทย

Graduate School, Udon Thani Rajabhat University, Udon Thani, Thailand

*Corresponding author E-mail: jamespor2972@gmail.com

*Tel: 063-051-5730

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ขั้นตอน 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล กลุ่มตัวอย่าง 169 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นได้จากการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ความเชื่อมั่น .84 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความต้องการจำเป็น ขั้นตอน 2 สร้างกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายใน โดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามในรูปแบบ TOWS Matrix วิเคราะห์เป็นเชิงพรรณนา ขั้นตอน 3 จัดทำกลยุทธ์ เพื่อตรวจสอบความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้อง การนำไปปฏิบัติจริง ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย ความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ สร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน 2) กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล มี 6 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ 1 กำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบาย กลยุทธ์ 2 สร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน กลยุทธ์ 3 พัฒนาครูเป็นผู้นำทางวิชาการ กลยุทธ์ 4 สร้างกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ กลยุทธ์ 5 ระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย กลยุทธ์ 6 มุ่งใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่บริหารจัดการ และ 3) ประเมินกลยุทธ์

การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล พบว่า ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้อง อยู่ระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหารงาน, การพัฒนากลยุทธ์, การประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล

Abstract

This research aimed to study the development of effective internal quality assurance management strategies for secondary schools under the Office of the Basic Education Commission in the Upper Northeastern Region. The study was conducted in three stages: Stage 1: Examined the current state of effective internal quality assurance management. The sample consisted of 169 participants. Data were collected using a questionnaire developed through content analysis and synthesis, with a reliability coefficient of 0.84. Statistical analysis was performed using mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.), and priority needs assessment. Stage 2: Developed internal quality assurance management strategies through focus group discussions with 9 experts. Data were analyzed using the TOWS Matrix to identify strengths, weaknesses, opportunities, and threats, along with descriptive analysis. Stage 3: Formulated strategies and evaluated them in terms of usefulness, appropriateness, feasibility, and accuracy for practical implementation. Findings revealed that: 1) The current state of effective internal quality assurance management was at a moderate level overall. The desired state was at the highest level, and the overall needs were also at the highest level. 2) By aspect, the highest mean was found in mobilizing resources and building networks. The most urgent need was setting student outcome goals. Six effective internal quality assurance management strategies were developed: Strategy 1: Define vision, plans, and policies. Strategy 2: Set student outcome goals. Strategy 3: Develop teachers as academic leaders. Strategy 4: Establish a systematic supervision process. Strategy 5: Mobilize resources and build networks. Strategy 6: Emphasize the use of modern technology in management. and 3) The evaluation of the strategies showed that their usefulness, appropriateness, feasibility, and accuracy were rated at the highest level in all aspects.

Keywords: Management Strategies, Strategy Development, Effective Internal Quality Assurance

บทนำ

การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบการบริหารการศึกษา เนื่องจากเป็นระดับที่จะนํานโยบายไปสู่การปฏิบัติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดความมุ่งหมายให้การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคนไทยให้สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม

โดยมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารไปยังเขตพื้นที่และสถานศึกษาโดยตรง และมาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อกำกับและส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา นอกจากนี้ มาตรา 48 ยังระบุให้สถานศึกษาจัดระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการและรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กำหนดการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 8 ประการ คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) การจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้บริหารกับครูและบุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based Management) การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น เพื่อเอื้อต่อการเรียนการสอนในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตอบสนองต่อนโยบายต้นสังกัดทั้งกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยิ่งขึ้นและได้ผลผลิต คือ ผู้เรียนที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2542)

แม้จะมีการดำเนินงานตามนโยบาย แต่สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายงานผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ 2565 พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษายังไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะด้านคุณภาพการศึกษา ตัวชี้วัดด้านการวัดผลและการประเมินผลยังไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ โรงเรียนหลายแห่งยังขาดความเข้าใจที่ชัดเจนต่อแนวทางการปฏิบัติ ส่งผลให้การแก้ไขปัญหามีเพียงการแก้ไขเฉพาะหน้า ไม่ยั่งยืนและไม่เป็นรูปธรรม อีกทั้งยังพบปัญหาด้านการบริหารจัดการ เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรแกนกลางและนโยบายส่วนกลางที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นเอกภาพและขาดความต่อเนื่อง (สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

จากรายงานผลการติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพการพัฒนาการศึกษา ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิเคราะห์สถานการณ์เชิงพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจะเห็นได้ว่าสภาพปัญหาและอุปสรรคที่พบ โดยเฉพาะในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา อันจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นผู้ปกครองหรือผู้รับบริการเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาที่ได้รับว่าจะมีคุณภาพหรือไม่อย่างไร และประเด็นสำคัญโรงเรียนมัธยมศึกษาดังกล่าวไม่มีแบบแผนดำเนินงานด้านการประกันที่ชัดเจน โดยเฉพาะกลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในโดยเฉพาะโรงเรียน เพื่อใช้เป็นเป้าหมาย กรอบ และแนวทางในการขับเคลื่อนกันประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ปัญหาเหล่านี้ เนรศ สถิตยพงศ์ กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ทั้งความไม่สอดคล้องกันของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและระบบประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก (นเรศ สติยพงศ์, 2561)

ดังนั้น การศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เพื่อให้ผู้บริหารสามารถออกแบบและวางแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ครอบคลุม และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ การวิจัยนี้จะช่วยสร้างแนวทางเชิงกลยุทธ์ที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน ครู และการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ผลลัพธ์ที่ได้จะสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการศึกษา เพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ และสนับสนุนการพัฒนาสังคมและประเทศอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มาใช้ในการดำเนินการวิจัยมาสร้างกลยุทธ์ การบริหารงานการประกันคุณภาพภายใน โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนหรือรักษาราชการแทนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร จำนวน 297 โรงเรียน และใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. เพื่อให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ จึงเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการคัดเลือกแบบกำหนดโควต้า (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 169 โรงเรียน และในการดำเนินการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญนั้น กำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน โดยมีเกณฑ์การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือ มีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

2. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

3. เป็นนักวิชาการด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาหรือการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษา ที่มีตำแหน่งทางวิชาการไม่น้อยกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ มีคุณวุฒิไม่น้อยกว่าปริญญาเอก หรือ ศึกษานิเทศก์ ที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

ภายหลังจากดำเนินการเสร็จสิ้นผู้วิจัยประมวลข้อมูลทั้งหมด แล้วสรุปเป็นกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การนำผลการวิจัยจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มาเป็นแนวทางการวิจัยโดยใช้ TOWS Matrix เพื่อมาร่างกำหนดเป็นกลยุทธ์ และ ดำเนินการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ซึ่งกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การนำผลการวิจัยจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลได้ใช้วิธีการการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนโอกาส และภาวะคุกคามในรูปแบบ TOWS Matrix ตามแนวคิดของ Heinz, W. & Harold, K. และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) (Heinz, W. & Harold, K., 2005)

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลการวิจัยจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 169 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามทำการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกข้อคำถาม ถ้าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์นั้นมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 ขึ้นไป จะคัดเลือกไปใช้และถ้าหากมีค่าต่ำกว่า 0.50

จะนำมาพิจารณาปรับปรุง หรือตัดทิ้ง (สุวิมล ติรภานันท์, 2548) สำหรับในการวิจัยครั้งนี้แบบสอบถามมีทั้งหมดจำนวน 80 ข้อ มีค่าความดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 การวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ศึกษาสภาพการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 169 คน ขั้นตอนที่ 2 สร้างกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล โดยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรผู้บริหารโรงเรียนหรือข้าราชการแทนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ผลการวิจัย

การศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีผลการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก รายด้านและโดยรวม

สภาพแวดล้อมภายนอก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	
การเมืองและนโยบายของรัฐ							
1. เอื้อต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบาย	3.22	0.42	ปานกลาง	4.50	0.50	มากที่สุด	0.41
2. เอื้อต่อการสร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน	3.13	0.34	ปานกลาง	4.52	0.50	มากที่สุด	0.45
3. เอื้อต่อการพัฒนาครูเป็นผู้นำทางวิชาการ	3.30	0.46	ปานกลาง	4.77	0.44	มากที่สุด	0.47
4. เอื้อต่อการสร้างกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ	3.42	0.50	ปานกลาง	4.85	0.36	มากที่สุด	0.44
5. เอื้อต่อการระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย	3.20	0.40	ปานกลาง	4.65	0.48	มากที่สุด	0.47
6. เอื้อต่อการมุ่งใช้สื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่บริหารจัดการ	3.22	0.42	ปานกลาง	4.50	0.50	มากที่สุด	0.41
รวม	3.24	0.21	ปานกลาง	4.62	0.20	มากที่สุด	0.44

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก รายด้านและโดยรวม (ต่อ)

สภาพแวดล้อมภายนอก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	
สภาพเศรษฐกิจ							
1. เอื้อต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบาย	3.49	0.50	ปานกลาง	4.72	0.45	มากที่สุด	0.37
2. เอื้อต่อการสร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน	3.49	0.50	ปานกลาง	4.85	0.36	มากที่สุด	0.41
3. เอื้อต่อการพัฒนาครูเป็นผู้นำทางวิชาการ	3.39	0.49	ปานกลาง	4.69	0.46	มากที่สุด	0.40
4. เอื้อต่อการสร้างกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ	3.47	0.50	ปานกลาง	4.74	0.44	มากที่สุด	0.39
5. เอื้อต่อการระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย	3.59	0.49	มาก	4.73	0.45	มากที่สุด	0.33
6. เอื้อต่อการมุ่งใช้สื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่ บริหารจัดการ	3.49	0.50	ปานกลาง	4.72	0.45	มากที่สุด	0.37
รวม	3.48	0.31	ปานกลาง	4.74	0.29	มากที่สุด	0.37
สภาพสังคม							
1. เอื้อต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบาย	3.39	0.49	ปานกลาง	4.64	0.48	มากที่สุด	0.39
2. เอื้อต่อการสร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน	3.30	0.46	ปานกลาง	4.51	0.50	มากที่สุด	0.38
3. เอื้อต่อการพัฒนาครูเป็นผู้นำทางวิชาการ	3.40	0.49	ปานกลาง	4.59	0.49	มากที่สุด	0.36
4. เอื้อต่อการสร้างกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ	3.32	0.47	ปานกลาง	4.67	0.47	มากที่สุด	0.42
5. เอื้อต่อการระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย	3.45	0.50	ปานกลาง	4.77	0.43	มากที่สุด	0.40
6. เอื้อต่อการมุ่งใช้สื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่ บริหารจัดการ	3.39	0.49	ปานกลาง	4.64	0.48	มากที่สุด	0.39
รวม	3.37	0.30	ปานกลาง	4.63	0.29	มากที่สุด	0.36
โดยรวมทุกด้าน	3.36	0.27	มาก	4.66	0.23	มากที่สุด	0.40

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน ของการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จากการวิเคราะห์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สภาพเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.48$) และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สภาพสังคม ($\bar{X} = 3.37$)

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) พิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ สภาพเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.74$) รองลงมา คือ สภาพสังคม ($\bar{X} = 4.63$) โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเมืองและนโยบายของรัฐ ($\bar{X} = 4.62$)

ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จากการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอก ด้านที่มีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) มากที่สุด คือ การเมืองและนโยบายของรัฐ (0.44) รองลงมา คือ สภาพสังคม (0.41) และลำดับสุดท้าย สภาพเศรษฐกิจ (0.39) ตามลำดับ

เกณฑ์การจัดกลุ่ม ใช้ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จุดแข็ง จุดอ่อน ของการบริหารงานการประกันคุณภาพภายใน ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยรวมและรายด้าน จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

$$\begin{aligned} &\text{เกณฑ์การจัดกลุ่ม ใช้ค่าดัชนี } PNI_{modified} \text{ สูงสุด - ดัชนี } PNI_{modified} \text{ ต่ำสุด หาร 2} \\ &= [(0.62 - 0.21)] \div 2 = 0.20 \end{aligned}$$

$$\text{ค่าดัชนี } PNI_{modified} \text{ ต่ำ} = 0.21 - 0.41 = \text{จุดแข็ง (S)}$$

$$\text{ค่าดัชนี } PNI_{modified} \text{ สูง} = 0.42 - 0.62 = \text{จุดอ่อน (W)}$$

เกณฑ์การจัดกลุ่ม ใช้ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จุดแข็ง และจุดอ่อน ของการบริหารงานการประกันคุณภาพภายใน ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน รายด้านและรายข้อ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

$$\begin{aligned} &\text{เกณฑ์การจัดกลุ่ม ใช้ค่าดัชนี } PNI_{modified} \text{ สูงสุด - ดัชนี } PNI_{modified} \text{ ต่ำสุด หาร 2} \\ &= [(0.85 - 0.13)] \div 2 = 0.20 \end{aligned}$$

$$\text{ค่าดัชนี } PNI_{modified} \text{ ต่ำ} = 0.13 - 0.49 = \text{จุดแข็ง (S)}$$

$$\text{ค่าดัชนี } PNI_{modified} \text{ สูง} = 0.50 - 0.85 = \text{จุดอ่อน (W)}$$

จากผลการวิเคราะห์ TOWS Matrix ของการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผู้วิจัยสามารถกำหนดกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้ 6 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 กำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบาย แนวทางดำเนินการ

กำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบายเพื่อส่งเสริมการบริหารงานการประกันคุณภาพภายใน ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา สร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียนให้เป็นรูปธรรม จัดให้มีการพัฒนาครู เป็นผู้นำทางวิชาการ สร้างกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ การระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย พัฒนา สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่บริหารจัดการอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ และนำผลการติดตามมาพัฒนา นโยบาย/แผนงาน/ โครงการมาใช้ในการพัฒนากระบวนการ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน แนวทางดำเนินการ

สถานศึกษากำหนดค่าเป้าหมายด้านผลลัพธ์ของผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ ด้านต่าง ๆ ประจำปีการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ใช้ผลการประเมินตนเองประจำปีการศึกษามาทบทวน และใช้ในการกำหนดทิศทางการสร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ประสานความร่วมมือทั้งองค์กรภาครัฐ และเอกชน

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูเป็นผู้นำทางวิชาการ แนวทางดำเนินการ

จัดให้มีแผนการอบรมพัฒนาครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ในแผนปฏิบัติงานประจำปี ของสถานศึกษา จัดให้มีการอบรมอัตรากำลัง ตรงตามมาตรฐานวิชาชีพ ตามแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียน

กลยุทธ์ที่ 4 สร้างกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ แนวทางดำเนินการ

ผู้บริหารจัดให้มีการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตร สะท้อนผล และร่วมกันออกแบบแนวทางการนิเทศ อย่างเป็นระบบ ควรให้คำปรึกษา รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างเสมอภาค ครู และบุคลากรได้ดำเนินการนำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ควรมีแผนการนิเทศและดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบ

กลยุทธ์ที่ 5 ระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย แนวทางดำเนินการ

สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือผู้มีส่วนเสียทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ มีแผนงานในการระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย ทั้งในด้านความปลอดภัยสถานศึกษา สภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกเสมอ มีการสร้างเครือข่ายขอความร่วมมือทั้งในภาครัฐและเอกชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 6 มุ่งใช้สื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่บริหารจัดการ แนวทางดำเนินการ

สถานศึกษามีการวางแผนงานดำเนินการอย่างเป็นระบบในการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ บริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน ใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ อย่างเหมาะสมต่อการบริหารจัดการข้อมูลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการประเมินความพึงพอใจ จากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานได้การบริหารจัดการโดยใช้สื่อเทคโนโลยี สมัยใหม่บริหารจัดการ

ขั้นตอนที่ 2 คือ การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไข และความเหมาะสมด้านกลยุทธ์

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนโอกาส และภาวะคุกคามในรูปแบบ TOWS Matrix เพื่อ มาร่างกำหนดเป็นกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้ 6 กลยุทธ์ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อให้ได้มา ซึ่งข้อเสนอแนะ การปรับปรุงแก้ไข และความเหมาะสมด้านกลยุทธ์ ตามลำดับ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 กำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบาย แนวทางดำเนินการ

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า “ก่อนการกำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบายในส่วนของแนวทางดำเนินการนั้น สถานศึกษาควรมีการทบทวนวิเคราะห์ผลการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนก่อนเพื่อให้เห็นทิศทางในอนาคต...”

“ควรมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินการในการประกันคุณภาพ การศึกษา ก่อน เพื่อให้มีการวางแผนล่วงหน้าในอนาคต...”

“กำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบาย ควรจัดให้มีส่วนร่วมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและองค์กร ภายนอก...”

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน แนวทางดำเนินการ

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า “สถานศึกษาควรจัดให้มีการเผยแพร่ ความสำเร็จของผู้เรียนตามบริบทของตนเองหลากหลายช่องทาง...”

“สถานศึกษาควรประกาศเป้าหมายด้านผลลัพธ์ของผู้เรียนต่อสาธารณะชน เพื่อให้เห็นถึงผลผลิต ที่คาดหวังในอนาคต...”

“สถานศึกษาควรมีการส่งนักเรียนเข้าฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ ร้านค้า ในพื้นที่ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง...”

“สถานศึกษาควรส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ยั่งยืนให้กับนักเรียน...”

“สถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อม มีห้องปฏิบัติการ ให้นักเรียนเรียนรู้ได้...”

“การสร้างโอกาสในการพัฒนาตนเอง เป็นการสร้างโอกาสให้นักเรียนได้มีการพัฒนาตนเองและ การเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านกิจกรรมการเรียนรู้พิเศษและโครงการพัฒนาตนเอง...”

“การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการตัดสินใจ คือ การได้สร้างโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้...”

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูเป็นผู้นำทางวิชาการ แนวทางดำเนินการ

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า “สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรและ พัฒนาหลักสูตรโดยตรงตามความต้องการของผู้เรียน...”

“พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในการผลิตสื่อการสอน เพื่อช่วยแก้ปัญหาการจัดการเรียนและ พัฒนาการสอนให้กับครู...”

“ครูควรมีแผนการอบรมพัฒนาตนเองรายปีเพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ...”

“การสนับสนุนและสร้างโอกาสให้บุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะและความรู้ เพื่อเติบโตและ พัฒนาตนเองในงาน เช่น การให้โอกาสเข้ารับการอบรม การเปิดโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาชีพ หรือการสนับสนุน ให้เข้ารับการศึกษาคือ...”

“การให้โอกาสและสนับสนุนให้บุคลากรมีโอกาสพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับ งานของพวกเขา โดยใช้วิธีการอบรมภายในหรือภายนอก และสนับสนุนในการศึกษาต่อหรือการเรียนรู้ออนไลน์...”

กลยุทธ์ที่ 4 สร้างกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ แนวทางดำเนินการ

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า “สถานศึกษาควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และขั้นตอนอย่างเป็นรูปธรรม..”

“ควรจัดให้มีการประชุมก่อน เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันและลดความวิตกกังวลของผู้รับการนิเทศ...”

“การสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนความหลากหลายและความเป็นอิสระของบุคลากร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความสนับสนุนต่อการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ...”

“การสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของบุคลากร โดยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างบุคลากร สร้างกิจกรรมการเรียนรู้และแบ่งปันข้อมูลที่สะดวกและเป็นมิตร เช่น การจัดสัมมนาภายในองค์กร การสนับสนุนการเรียนรู้ออนไลน์ หรือการสร้างพื้นที่สำหรับการแบ่งปันประสบการณ์...”

กลยุทธ์ที่ 5 ระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย แนวทางดำเนินการ

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า “การระดมทรัพยากรมีหลายวิธีการ ไม่จำเป็นต้องทำผ้าป่าอย่างเดียว สถานศึกษาควรวิเคราะห์สภาพความต้องการจำเป็นก่อนวางแผนการระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย...”

“ทรัพยากรมีหลายประเภทไม่ใช่แค่เพียงงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ก็เป็นทรัพยากรได้ ดังนั้น สถานศึกษาควรวิเคราะห์ความต้องการพื้นฐานก่อนดำเนินการวางแผน...”

“ผู้บริหารควรสร้างความร่วมมือและการสื่อสารระหว่างองค์กร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้มีการร่วมมือและสนับสนุนในการเรียนรู้...”

“การรักษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและคุณภาพสูง เพื่อให้สถานที่และอุปกรณ์การเรียนรู้สามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม...”

กลยุทธ์ที่ 6 มุ่งใช้สื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่บริหารจัดการ แนวทางดำเนินการ

ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า “สถานศึกษาควรมีระบบอินเทอร์เน็ตที่นักเรียน ครู สามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่างรวดเร็วสามารถนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้...”

“ระบบการจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพโดยใช้สื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่บริหารจัดการ เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยคำนึงถึงการจัดการทรัพยากรบุคคล งบประมาณ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น รวมถึงการสนับสนุนและสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในระบบการศึกษา โดยการใช้เทคโนโลยีการศึกษาที่เหมาะสมและการพัฒนาแนวทางการสอนที่มีประสิทธิภาพ การจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยการใช้เทคโนโลยีการศึกษาที่เหมาะสมและการพัฒนาแนวทางการสอนที่เหมาะสม...”

ขั้นตอนที่ 3 คือ ประเมินกลยุทธ์ในด้านความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นได้ และความถูกต้อง ในการนำไปปฏิบัติจริงของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จากความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัยสามารถ สรุปกลยุทธ์ได้ 6 กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และแนวทางดำเนินการ ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลของการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ด้านความเป็นประโยชน์

ประเมินด้านความเป็นประโยชน์ กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
กลยุทธ์ที่ 1 กำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบาย	4.76	0.99	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 2 สร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน	4.60	1.01	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.64	1.17	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 4 สร้างกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ	4.64	1.05	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 5 ระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย	4.64	1.14	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 6 มุ่งใช้สื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่บริหารจัดการ	4.70	1.16	มากที่สุด
รวม	4.66	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ด้านความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.66$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลยุทธ์ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกลยุทธ์

ตารางที่ 3 ผลของการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ด้านความเหมาะสม

ประเมินด้านความเหมาะสม กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
กลยุทธ์ที่ 1 กำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบาย	4.80	1.07	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 2 สร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน	4.64	1.06	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.64	0.98	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 4 สร้างกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ	4.64	1.07	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 5 ระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย	4.60	1.14	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 6 มุ่งใช้สื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่บริหารจัดการ	4.76	1.16	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.68	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ด้านความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลยุทธ์ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกลยุทธ์

ตารางที่ 4 ผลของการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ด้านความเป็นไปได้

ประเมินด้านความเป็นไปได้ กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
กลยุทธ์ที่ 1 กำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบาย	4.76	1.07	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 2 สร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน	4.64	1.14	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.60	1.16	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 4 สร้างกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ	4.67	1.07	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 5 ระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย	4.64	1.06	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 6 มุ่งใช้สื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่บริหารจัดการ	4.70	0.98	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.67	0.62	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ด้านความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลยุทธ์ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกลยุทธ์

ตารางที่ 5 ผลของการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ด้านความถูกต้อง

ประเมินด้านความถูกต้อง กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
กลยุทธ์ที่ 1 กำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบาย	4.80	1.06	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 2 สร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน	4.64	0.98	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.64	1.07	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 4 สร้างกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ	4.64	1.14	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 5 ระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย	4.64	1.16	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 6 มุ่งใช้สื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่บริหารจัดการ	4.76	1.07	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.69	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ด้านความถูกต้องของกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายกลยุทธ์ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกลยุทธ์

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การบริหารงานประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 กำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบาย กลยุทธ์ที่ 2 สร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูเป็นผู้นำทางวิชาการ กลยุทธ์ที่ 4 สร้างกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ กลยุทธ์ที่ 5 ระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย และกลยุทธ์ที่ 6 มุ่งใช้สื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่บริหารจัดการ จากผลการวิจัยนี้จะเห็นได้ว่า กลยุทธ์การบริหารงานประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่ได้จากการวิจัย กลยุทธ์ (Strategy) คือ แผนการที่ครอบคลุมและมีทิศทางชัดเจน ซึ่งถูกออกแบบมาเพื่อบรรลุ เป้าหมายระยะยาว และความได้เปรียบในการแข่งขันในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง สามารถใช้เป็นกรอบในการวางแผนงานประกันคุณภาพการศึกษาได้เป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นแนวทางการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่าสถานศึกษาได้จัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานของ ราตรี ศรีไพรวรรณ และพทธี ศิริบรรณพิทักษ์ ที่ศึกษากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา โดยพบ 3 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ การผูกใจผู้ปฏิบัติงาน การปรับปรุงการบริหารผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงระบบและกระบวนการ รวมถึง 12 กลยุทธ์รอง เช่น การจัดทำแผนพัฒนาเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพ การพัฒนาระบบพี่เลี้ยง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างสถานศึกษาที่ปลอดภัย และการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการทำงาน (ราตรี ศรีไพรวรรณ และพทธี ศิริบรรณพิทักษ์, 2555) ผลของประเมินกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน จากผลการวิจัยนี้จะเห็นได้ว่ากลยุทธ์ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอมีความเป็นไปได้ว่า หากนำไปปรับใช้ในการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในจะทำให้เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ บุญธรรม อ้วนกันยา ที่ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ที่องค์กรจะเลือกใช้ หากเลือกผิดพลาด ก็หมายถึง องค์กรประสบกับความล้มเหลว ดังนั้น เพื่อให้เกิดการประกันคุณภาพภายในมีประสิทธิผลสูงสุดและเป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้รับบริการ การสร้างความเชื่อมั่นในระบบการศึกษา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องแสดงภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์การบริหารที่ชัดเจน และมีการกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารงานประกันคุณภาพภายในในการขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพภายในให้มีคุณภาพโดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จะส่งต่อผู้เรียนเพื่อเข้าสู่ระดับ อุดมศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป (บุญธรรม อ้วนกันยา, 2563)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลของการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สภาพเศรษฐกิจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สภาพสังคม สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ สภาพเศรษฐกิจ รองลงมา คือ สภาพสังคม โดย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเมืองและนโยบายของรัฐ ด้านที่มีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) มากที่สุด คือ การเมืองและนโยบายของรัฐ รองลงมา คือ สภาพสังคม และลำดับสุดท้าย สภาพเศรษฐกิจ ตามลำดับ 2) กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล มี 6 กลยุทธ์ ประกอบด้วย กลยุทธ์ 1 กำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน และนโยบาย กลยุทธ์ 2 สร้างเป้าหมายผลลัพธ์ของผู้เรียน กลยุทธ์ 3 พัฒนาครูเป็นผู้นำทางวิชาการ กลยุทธ์ 4 สร้างกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบ กลยุทธ์ที่ 5 ระดมทรัพยากรและสร้างภาคีเครือข่าย กลยุทธ์ 6 มุ่งใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่บริหารจัดการ และ 3) ประเมินกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล พบว่า กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน จากการศึกษาข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำกลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผล มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจ สร้างความร่วมมือ ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสถานศึกษาเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ครูและบุคลากรยังสามารถนำผลการศึกษาไปพัฒนาตนเอง พัฒนาหลักสูตร และสร้างระบบการประกันคุณภาพสถานศึกษาในโรงเรียนเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนและชุมชนโดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในการศึกษาครั้งถัดไป ควรมีการนำกลยุทธ์ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ปี การศึกษา แล้ววิเคราะห์ผลการดำเนินงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในในรอบปีการศึกษาถัดไป

เอกสารอ้างอิง

- นเรศ สถิตยพงศ์. (2561). การประกันคุณภาพโรงเรียนยุคการศึกษาประเทศไทย 4.0 และศตวรรษที่ 21. *Journal of Education Studies, Chulalongkorn University*, 46(3), 345-364.
- บุญธรรม อ้วนกันยา. (2563). กลยุทธ์การบริหารงานการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.*
- ราตรี ศรีไพรวรรณ และพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย*, 3(2), 182-194.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565).

รายงานผลการติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565.

กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

สุวิมล ติรภานันท์. (2548). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Heinz, W. & Harold, K. (2005). Management: A Global Perspective. New Delhi: McGraw Hill.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610. <https://doi.org/10.1177/00131644700300030>.